EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 17.10.2023
COM(2023) 582 final

2023/0355 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS,

millega muudetakse direktiivi 2014/62/EL seoses teatavate aruandlusnõuetega

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Komisjon rõhutas oma teatises „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“([1]) sellise õigusraamistiku olulisust, mis tagab, et eesmärgid saavutatakse minimaalsete kuludega. Seepärast on komisjon võtnud kohustuse kiirendada aruandlusnõuete ratsionaliseerimist ja lihtsustamist, seades lõppeesmärgiks vähendada halduskoormust 25 %, kahjustamata samas seonduvaid poliitikaeesmärke.

Aruandlusnõuded on esmatähtsad õigusaktide nõuetekohase täitmise ja järelevalve tagamisel. Nende kulusid korvab üldiselt nendest saadav kasu, mis väljendub eelkõige peamiste poliitikameetmete täitmise järelevalves ja tagamises. Aruandlusnõuetega võib siiski kaasneda sidusrühmadele ka ebaproportsionaalne koormus, mis mõjutab eelkõige VKEsid ja mikroettevõtjaid, ning võttes arvesse ka organisatsioonilist ja tehnoloogilist arengut, on vaja algseid aruandlusnõudeid kohandada. Aruandlusnõuete kumuleerumine aja jooksul võib tuua kaasa üleliigsed, dubleerivad või aegunud kohustused, ebatõhusa sageduse ja ajastuse või sobimatud andmete kogumise meetodid.

Seepärast on aruandluskohustuste ühtlustamine ja halduskoormuse vähendamine esmatähtis. Sellega seoses on käesoleva ettepaneku eesmärk lihtsustada majandus- ja rahaliidu poliitikavaldkonna üldeesmärgi „Inimeste hüvanguks toimiv majandus“ ühte algatust.

Ettepanekuga ratsionaliseeritakse aruandluskohustusi, kõrvaldades aruanded, mida ei ole enam vaja.

Aruandlusnõuded puudutavad avaliku sektori asutusi. Käesoleva ettepanekuga kaotataks liikmesriikide pädevate asutuste kohustus edastada komisjonile statistilisi andmeid võltsimisega seotud kuritegude arvu ning selliste isikute arvu kohta, kellele on esitatud võltsimise eest süüdistus ja kes on selles süüdi mõistetud, nagu on sätestatud direktiivi 2014/62/EL[2] artiklis 11. Liikmesriikide ametiasutustel on raskusi selle konkreetse sätte järgimiseks vajalike usaldusväärsete andmete kogumise ja edastamisega, kuid nendel andmetel ei ole selle konkreetse õigusakti tulemuslikul rakendamisel keskset rolli.

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Ettepanek kuulub esimesse meetmepaketti, mille eesmärk on ratsionaliseerida aruandlusnõudeid. See on osa protsessist, mille raames vaadatakse põhjalikult läbi kehtivad aruandlusnõuded, et hinnata nende jätkuvat asjakohasust ja muuta need tõhusamaks.

Nende meetmetega saavutatav ratsionaliseerimine ei mõjuta poliitikavaldkonna eesmärkide saavutamist järgmistel põhjustel.

Direktiivi 2014/62/EL peamine eesmärk on kaitsta kriminaalõiguse abil eurot ja muid vääringuid võltsimise eest.

Sellega on kehtestatud miinimumeeskirjad kuritegude ja karistuste määratlemiseks euro ja muude vääringute võltsimise vallas ning ühissätted, millega tugevdatakse võitlust selliste kuritegude vastu ja tõhustatakse nende uurimist ning tagatakse parem koostöö võltsimise vastu.

---

[1] COM(2023) 168.

[2] ELT L 151, 21.5.2014, lk 1.

Direktiivi põhielementide hulka kuuluvad võltsitud vääringute valmistamise ja levitamise ning ettevalmistavate kuritegude, nagu turvaelementide valmistamine, kriminaliseerimine, karistusi käsitlevad sätted ning territoriaalsuse ja eksterritoriaalse jurisdiktsiooni põhimõte. See sisaldab ka sätet teatavate uurimisvahendite kasutamise kohta ning sätet, millega tagatakse, et riiklikud analüüsikeskused ja riiklikud mündianalüüsikeskused saavad võltsitud eurosid käimasoleva kohtumenetluse käigus analüüsida. Nende elementide tulemuslik ülevõtmine siseriiklikesse õigusaktidesse on direktiivi eesmärkide saavutamiseks esmatähtis.

Lisaks nähakse direktiiviga ette, et liikmesriigid peavad edastama komisjonile asjakohased statistilised andmed võltsitud pangatähtede ja müntidega seotud kuritegude arvu ning selliste isikute arvu kohta, kellele on esitatud süüdistus ja kes on süüdi mõistetud.

Need andmed võimaldaksid põhimõtteliselt saada täielikuma pildi võltsimise probleemist liidu tasandil ja aitaksid seega kaasa tulemuslikuma vastumeetme kujundamisele.

Kogemused on siiski näidanud, et statistilised andmed, mida liikmesriigid euro võltsimisega seotud kriminaalmenetluste kohta selle sätte kohaselt esitavad, ei ole võrreldavad ning on sageli hajutatud, puudulikud ja ebatäpsed. Seega ei aita see kohustus praktikas tulemuslikult jälgida ja hinnata, kas direktiiv on saavutanud oma eesmärgi.

Statistiliste andmete esitamise kohustuse täitmata jätmine ei saa üldiselt olla põhjuseks, miks vabastada liikmesriigid nendest kohustustest. See peaks hoopis ajendama suurendama jõupingutusi, sealhulgas katsetades erinevaid lähenemisviise ja/või lihtsustades komisjoni ühiseid aruandlusstandardeid ja -vorme, mis on aluseks liikmesriikide aruandluskohustusele.

Samas on konkreetselt euro võltsimise vallas juba kehtestatud kohustus esitada teavet konfiskeeritud võltsitud müntide ja pangatähtede arvu kohta. ELi liikmesriikide ametiasutused peavad saatma võltsitud pangatähed ja mündid oma riiklikele analüüsikeskustele analüüsimiseks ja tuvastamiseks. Pangad ja muud krediidiasutused peavad ringlusest kõrvaldama kõik euro pangatähed ja mündid, mille puhul nad kahtlustavad võltsimist, ning andma need üle asjaomastele riiklikele ametiasutustele.

Seega on võltsimise ulatus ja suundumused hästi dokumenteeritud ja riikide pädevatele asutustele teada[3]. Seepärast ei ole selle konkreetse kuriteoliigi puhul kriminaalmenetluste kohta statistiliste andmete esitamise kohustus direktiivi eesmärkide saavutamise ja järelevalve seisukohast oluline.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Komisjon tagab õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT) raames, et tema õigusaktid on eesmärgipärased, suunatud sidusrühmade vajadustele ja minimeerivad koormust, saavutades samal ajal oma eesmärgid. Käesolev ettepanek on seega osa õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmist ning vähendab ELi õiguskeskkonnast tuleneva aruandluse keerukust.

Kuigi teatavad aruandlusnõuded on väga olulised, peavad need olema võimalikult tõhusad, vältides kattuvusi ja tarbetut aruandluskoormust ning kasutades võimalikult palju digitaalseid ja koostalitlusvõimelisi lahendusi.

Käesoleva ettepanekuga ratsionaliseeritakse aruandlusnõudeid, muutes seeläbi õigusaktide eesmärkide saavutamise avaliku sektori asutuste jaoks tõhusamaks ja vähem koormavaks.

[3] Kõik andmed võltsitud pangatähtede ja müntide kohta registreeritakse EKP võltsimisseiresüsteemis ning neid jagatakse riikide pädevate asutustega aruannete ja eksperdirühmade koosolekute kaudu.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on artikli 83 lõige 1, mis käsitleb õigusalast koostööd kriminaalasjades ja mis on kooskõlas direktiiviga 2014/62/EL.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Asjaomased aruandlusnõuded on kehtestatud ELi õigusega. Seepärast on neid kõige parem ratsionaliseerida ELi tasandil, et tagada õiguskindlus ja aruandluse järjepidevus. See tagab võrdsed tingimused kogu ELi ametiasutustele, kes saavad kasu kõnealustest meetmetest tulenevast aruandlusnõuete ratsionaliseerimisest.

- **Proportsionaalsus**

Aruandlusnõuete ratsionaliseerimine lihtsustab õigusraamistikku ja selle käigus tehakse kehtivatesse nõuetesse minimaalseid muudatusi, mis ei mõjuta laiema poliitikaeesmärgi sisu. Seepärast piirdub ettepanek nende muudatustega, mida on vaja tõhusa aruandluse tagamiseks ilma asjaomaste õigusaktide olulisi elemente muutmata.

- **Vahendi valik**

Võttes arvesse, et muudatused käsitlevad üksnes liikmesriikide andmete esitamise kohustuse kaotamist, mille puhul ei ole liikmesriikidel vaja mingeid õigusnorme üle võtta, peetakse kõige sobivamaks õiguslikuks vahendiks Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust, mis võetakse vastu kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 83 lõikes 1 sätestatud menetlusega.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ei kohaldata

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Käesolev ettepanek koostati pärast kehtivate aruandluskohustuste sisekontrolli ja tuginedes asjaomaste õigusaktide rakendamisel saadud kogemustele. Kuna see on ELi õigusaktidest tulenevate aruandlusnõuete pideva hindamise protsessi osa, jätkatakse sellise koormuse ja selle sidusrühmadele avalduva mõju hindamist.

- **Mõjuhinnang**

Ettepanek käsitleb õigusaktide piiratud ja sihipärast muutmist, mille eesmärk on ratsionaliseerida aruandlusnõudeid. See põhineb õigusaktide rakendamisel saadud kogemustel. Muudatused ei avalda poliitikale märkimisväärset mõju, kuid tagavad õigusaktide tõhusama ja tulemuslikuma rakendamise. Ettepaneku sihipärasuse ja asjakohaste poliitikavalikute puudumise tõttu ei ole mõjuhinnangut vaja.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Tegemist on õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi ettepanekuga, mille eesmärk on lihtsustada õigusakte ja vähendada sidusrühmade koormust.

Sellega vähendatakse pädevate asutuste halduskoormust, kaotades liigse statistikaaruandluse nõude.

- **Põhiõigused**

Ei kohaldata

4. MÕJU EELARVELE

Ei kohaldata

5. MUU TEAVE

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Käesoleva ettepanekuga tunnistatakse kehtetuks direktiivi 2014/62/EL (milles käsitletakse euro ja muude vääringute kriminaalõiguslikku kaitset võltsimise vastu) artikkel 11, võttes arvesse konkreetseid asjaolusid, mis on olulised võitluses euro ja muude vääringute võltsimise vastu. Seega kaotatakse selle konkreetse sättega kehtestatud liigsed statistikaaruandluse nõuded.

2023/0355 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS,

millega muudetakse direktiivi 2014/62/EL seoses teatavate aruandlusnõuetega

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 83 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust[4],

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Aruandlusnõuded on esmatähtsad õigusaktide nõuetekohase järelevalve ja täitmise tagamisel. Samas on neid nõudeid oluline ühtlustada, et tagada nende vastavus eesmärkidele, milleks need olid ette nähtud, ja vähendada halduskoormust.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/62/EL[5] artikli 11 kohaselt peavad liikmesriigid edastama komisjonile vähemalt iga kahe aasta järel statistilised andmed võltsitud pangatähtede ja müntidega seotud kuritegude arvu ning selliste isikute arvu kohta, kellele on esitatud nende kuritegude eest süüdistus ja kes on nendes süüdi mõistetud.

(3) Seoses euro võltsimisega on juba kehtestatud aruandluskohustus konfiskeeritud võltsitud müntide ja pangatähtede arvu kohta, nimelt nõukogu määruse (EÜ) nr 1338/2001 artikli 3 lõikega 1[6]. Võltsimise ulatus ja suundumused on hästi dokumenteeritud ja riikide pädevatele asutustele teada. Seepärast ei ole selle konkreetse kuriteoliigi puhul kriminaalmenetluste kohta statistiliste andmete esitamise kohustus direktiivi 2014/62/EL eesmärkide saavutamise ja järelevalve seisukohast oluline.

(4) Seepärast tuleks kooskõlas komisjoni teatisega „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“[7] direktiivi 2014/62/EL artikli 11 kohane nõue kaotada.

(5) Euroopa Liidu lepingule (edaspidi „ELi leping“) ja Euroopa Liidu toimimise lepingule (edaspidi „ELi toimimise leping“) lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

---

4 ELT C 271, 19.9.2013, lk 42.

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/62/EL, milles käsitletakse euro ja muude vääringute kriminaalõiguslikku kaitset võltsimise vastu ning millega asendatakse nõukogu raamotsus 2000/383/JSK (ELT L 151, 21.5.2014, lk 1).

6 Nõukogu 28. juuni 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1338/2001, milles sätestatakse euro võltsimise takistamiseks vajalikud meetmed (EÜT L 181, 4.7.2001, lk 6).

7 COM(2023) 168.

(6) [„ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Iirimaa teatanud oma soovist osaleda käesoleva otsuse vastuvõtmisel ja kohaldamisel“ VÕI „ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt ning ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.“].

(7) Seepärast tuleks direktiivi 2014/62/EL vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Direktiivi 2014/62/EL artikkel 11 jäetakse välja.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*